



(המשך טעמוד 17)

הערבים אינם דומים למצרים. הישראליים ניסו לעבוד עם הערבים, והם עצמם הגיעו למסקנה, כי הערבים שונים. לכן לא היה זה מורו, שאחד הש"רים הישראליים אמר לנשיא אל-סאדאת: "אדוני הנשיא, הבטח לי שכל הערבים יהיו מציאותיים כמו המצרים, ואני מעוניין את הגדה המערבית ואת רצועת עזה — מחא!"

אם כך, המושג "ביטחון" יכול להפוך לכותרת המילון הפוליטי כולו. למושג ביטחון יש אלף משמעויות ואלף הסתייגויות.

אני עדיין זוכר כיצד הלכתי לאכול ארוחת צהריים בביתה של מישפחה פלסטינית בחברון. היה עמי ידיד ישראלי מפורסם. האוכל הוגש בשפע, אך לפתע ראיתי את ידידי מפסיק לאכול. הוא שאל אותי: "האם אתה רואה מה שאני רואה?" שאלת: מה? והלה הצביע בידו אל מחוץ לבית, שם שיחקו ילדים קטנים, ואמר: "בעתיד ייצאו כל הילדים הללו למלחמה בילדים שלנו. הם רבים, ואנו איננו מסוגלים להתחרות בהם בריבוי טבעי."

הביטחון הישראלי והחומה הסינית

היום אנחנו מכירים היטב את המושג "ביטחון"; בעבר קדמו לו ביטויים אחרים. שהגיון הצבאי הפוליטי מחק אר"ת ממילון המושגים. ביטויים כמו "שבי" תת נשק", "הפסקת אש", "קביעת הגבולות מחדש", או "הגדרת הגבולות".

אחרי מלחמת 1967 צצו ביטויים חדשים. הביטוי "גבולות מוכרים ובטוחים" הופיע בנייר העבודה שהוגש עליי קודם לכן. דה ודנמארק למועצת הביטחון, באוקטובר 1967. ארצות הברית ציינה בתזכיר אחר, כי לא היו מעולם "גבולות מוכרים ובטוחים" — לא במלחמת 1948. לא ב"מלחמת 1956, ולא במלחמת 1967 ואף לא אחריה.

הנהגה הגיעה למלחמת 1973 וחיסלה את כל התיאוריות הישראליות על גבולות בטוחים — עם הריסת קו בר-לב, כאשר מפעילים נשק חדיש, שוב אין גבולות בטוחים. ביטחון איננו קו בר-לב, קו מא"ז אינו או קו יוגפריד. גם לא החומה הסינית הגדולה או הגבול של קדאפי המפריד בין מצריים ללבנון.

הביטחון הוא רעיון, או הסכמה על רעיון. כאשר אנו מסכימים על רעיון כלשהו, ההסכמה היא היא הגבולות ה"בטוחים" המוכרים. מנקודת מבט זו אנו מסוגלים לדון בגבולות שבין ארצות הברית וקנדה, ארצות הברית ומכסיקו, או כל מדינות אירופה שבהן הרעיון עובר בתחומיהן ומקשר אותן זו עם זו.

גם אחרי נסיגת ישראל מאדמת סיני אין ביטחון בעובדה שמסריד בינינו מיד בר, או שהכוחות רחוקים זה מזה. אין גם ביטחון בכך שממדי הכוחות הוגבלו וכמהם גם כמיות הנשק התחמשת. ואין ביטחון בכך שיהיו אזורים מפורזים או תחנות התרעה. אפשר להתגבר על כל אלה בתוך דקה אחת, באמצעות טיל או מטוס. הביטחון הוא ההסכם השורר בינינו.

במילון הפוליטי יש מילים נוספות שאתן הסכנו לאליים. כמו המילה "דטאנט", להגדרת המצב השורר בין ארצות הברית וברית המועצות. והיא מילה בלתי מדויקת, השאלה מן השפה הצרפתית. מדוע איננה מדויקת? משום שכמו כל המושגים בשפה הצרפתית גם מושג זה מוכר ומובן לצרפתים בלבד, ואינו ברור די הצורך לאמריקאים או לסובייטים. כל אימת שהאמריקאים או הסובייטים יקום על פני השטח, הם ממריים להציג יור: עובדה זאת וזאת אינה עולה בגנהיאחד עם רוח הדטאנט. הסובייטים מעדיפים מושג אחר: "דוקרים בשלום".

זהו צירוף מילים, פרי המצאתו של לנין, האמריקאים השתמשו בו פעם אחת, ב"א" אותו הסכם שחתם ריצ'ארד ניקסון במוסקבה בשנת 1972. הסובייטים חשו או גאווה וכוח — כיוון שהצליחו לאלץ את האמריקאים להשתמש בביטוי הישן של לנין. אולם היכן הסתתר ה"דטאנט" כאשר פעלו הרוסים לחיסול ההתנגשויות שבין מצריים, סוריה וישראל, או בעת משבר קפריסין, או במלחמת אנגולה, או במלחמת הודו ופקיסטאן, או באתיופיה, או בדרום-תימן, או בעת הפלישה הסובייטית לאפגניסטאן?

אם ישאלו אותך על הביטחון בישראל -

אמור: זה המילון המדיני כולו!

בתוך הכלא, שאיננו בבעלותו, על אדמה שאינה שייכת לו.

כמה שבועות לפני 26 במאי פירסמו הערבים, כי ייצאו לבגדאד כדי לכנס ועידת "פיסגה". התהיה ועידה זו — אם אכן תתכנס — התשובה לוועידת טרי-פולי, שבה שללו המשתתפים איש את דבריו וזלתי? הפלסטינים גינו את ההחלטות שהתקבלו בעניין הפסקת אספקת הנפט והגז, את ההכרה ברפובליקה המדינית שהקימה חזית הפוליטארי. יותר מכל דבר אחר, נחשפו בוועידה האטליה והולכת שולל שהתבטאו בהתלהבותו של המלך חוסיין. המלך רוצה להיפגש עם הממנים הסעודיים והעיראקיים — ולאחר

כמה שבועות לפני 26 במאי פירסמו הערבים, כי ייצאו לבגדאד כדי לכנס ועידת "פיסגה". התהיה ועידה זו — אם אכן תתכנס — התשובה לוועידת טרי-פולי, שבה שללו המשתתפים איש את דבריו וזלתי? הפלסטינים גינו את ההחלטות שהתקבלו בעניין הפסקת אספקת הנפט והגז, את ההכרה ברפובליקה המדינית שהקימה חזית הפוליטארי. יותר מכל דבר אחר, נחשפו בוועידה האטליה והולכת שולל שהתבטאו בהתלהבותו של המלך חוסיין. המלך רוצה להיפגש עם הממנים הסעודיים והעיראקיים — ולאחר

מילחמה קרה ושלוש פושר

אחרי מלחמת העולם השנייה השתמשנו בביטוי "המילחמה הקרה" — מלחמת התעמולה, המלחמה הפסיכית, לוגית, שבה אין משתמשים בנשק. ארצות הברית נטלה את המושג הזה בהשראה ואיימה לממשו. מלחמה קרה פירושה שלום פושר. מעט מלחמה, ומעט שלום. אם היה זה ההוגה

אחת, בשלב מסוים של ההסכם, לצד, כאשר הסכים לנשוא את ירדן בסיועיה ביטחון. בצוואת עם ישראל. אולם הנשיא אינו מתחרט על כך, כל מה שמאחל הנשיא למלך, הוא שסעודיה ועיראק יעניקו לו את כל מברקו הכספי. כדי שעתידו יובטח, על מנת שישתתף עימנו במאמץ להפסיק את יסוריו וסבלו של העם הפלסטיני. המלך חוסיין שוכח, שלא יקבל מאומה מן הגדה המערבית בלי הסכמתו של העם הפלסטיני. משום כך, כל מה שהוא מתאר לעצמו כאילו נמצא בכיסו — אינו אלא בכיסם של הפלסטינים. יתר על כן, הסכם קאמפ-דייוויד אינו אלא צעד אחד בדרך ארוכה, קשה ומסוכנת. אולם חרף הקשיים הללו הצלחנו לתת דוגמה לצעדי העתיד. ה"שלום עם מצריים אינו אלא צעד בדרך אל הפתרון הכולל — שלום בין ישראל והעם הפלסטיני, הסורי, הלבנוני והירדני.

צעד אחד

בדרך ארוכה

א"י אפשר לתזור לאחור, לסגת מדבר שהישגנו. תלך הזמן שבו הפרי ליטיקה הישראלית-ערבית היתה משוה כמו משחק כדורגל, שבו אנו רשומים לעצמנו מטרות צבאיות אחר כך חוזרים אל קו האמצע. כדי להתחיל את התחרות מחדש. מלחמה ועוד מלחמה.

עמדתה של מצריים ברורה ומוכרת. תמציתה במישפט אחד: הקמת ההתחלתי יות היתה פעולה בלתי-חוקית, וכל שינוי במעמדה של ירושלים המזרחית, שהיא חלק מן הגדה המערבית, בהתאם להחלטת העצרת הכללית של האו"ם מ'4 ביולי 1967, זאת בהסכמתה של ארצות-הברית מן התקופה שקדמה לנשיאותו של קאר-טר, אנו איננו מדברים בשמם של הפלסטינים. אנו סוללים עבורם את הדרך, מטאטאים ומכשירים אותה לפני שיגיע תורם, בהיותם בעלי האינטרס האמיתי. למענם התנהלו מלחמות נגד ישראל, ולמענם נחטם חוזה השלום עם ישראל.

בשיחה האחרונה שהתקיימה בין ד"ר מוסטפא חליל לבין מנחם בגין אמר ראש ממשלת ישראל: "זהו עמדתנו. כלומר, ההתקשות וההתפשטות במסווה ה"ביטחון" זהו הרעיון האחרון שלו. תגובת ראש ממשלת מצריים היתה: "גם לנו יש עמדה!"

לא תהיה זאת תגלית מדינית אם נאמר שאם לא יהיה שלום כולל עם הערבים, לא יהיה שלום עם ישראל באזור. בישראל מושל מיעוט מערבי, למרות שזוהי מדינה מזרחית בתוך המזרח-התיכון. עליה לחיות בשלום עם המזרחיים — בתוך המדינה ומחוץ לה. אם יוצאי ארצות המערב בתוך ישראל רוצים לכפות את ההתערבות על המזרחיים, וזכותם לעשות זאת ולהאמין בדבריו של המשורר קיפלינג, וזה בדיוק מה שגם מנחם בגין מאמץ בו.

לישראל אין ברירה: עליה לחיות בשלום ובדטאנט. לחסל את המלחמה הקרה והשלום הפושר, כדי לזכות באותו ביטחון עצמו, שהיא שואפת אליו. אין ביטחון באמצעות אש וברזל. אין ביטחון בהפיכת הפחד הישראלי לטרור המופנה כלפי הערבים, או לכיבוש האש בבתיהם וצינון הברזל עוד לפני שיסתיים הכיבוש הערבי על האדמה הערבית.

השלום עם מצריים הוא הישג עצום. אולם אין זה השלום הכולל שאותו דרשנו מאז נשא הנשיא אל-סאדאת את דבריו בכנסת. בשבוע שעבר רמזתי על אפשרות של "נסיגת" מצריים מן המשא-ומתן על ה"אוטונומיה" מצריים לא נסוגה, שהרי אפילו מפגש רישמי אחד לא התקיים ב"הרצליה בין שלושת הצדדים. היו "פגישות" על כוסיקפה כדי להבהיר דברים שפורסמו בעיתונות המצרית או את הידיעות הכוזבות שראו אור בעיתונות הישראלית. ידיעות בלתי-נכונות אלה פורסמו בעיתונות הישראלית כדי לקומם את העם נגד המשא-ומתן או כדי לגנות את מה ש"התרחש בחברון.

אם התמונה ששריטט רודיאד קיפלינג, האימפריאליסטי שגולד בהודו, שוכה בפרט נובל ושהאמין בכך שאין תקווה כי מיוחה מערבי ייפגשו, אם התמונה הזאת איננה ברורה די צורכה, הרי צלילי הסימפוזיון החמישית של בטהובן הולמים בכל אופן. מאחר שהעולם כולו הפך צד מעניין ב"נושא השלום, אלפי מיליונים נדים בראייהם לאות אזהרה כלפי ישראל!

אִן
יִשְׂאֵלוּכֶם עַן:
אֲמֵן הָאִסְרָאֵלִי
קַל:
אִנֵּה אֶלְקָמוּס
אֶלְסִיָּאסִי כֻלֵּה!

כותרת מאמריו של מנצ'ור "ביטחון" הינו האילל החדש שהקימה ישראל כמיכשול

מכן ימכור את סעודיה ועיראק לנשיא קארטר. אחר כך יגבה את מחירי מי נהר הירמוק, ובסופו של דבר ימכרם לישראליים... המלך חוסיין הודיע, כי סירב לנסוע לארצות-הברית, אבל אנו יודעים היטב, כי הנשיא קארטר הוא אשר סירב להזמין את המלך חוסיין — פעמיים! המלך חוסיין, בהתאם לסעיפי הסכם קאמפ-דייוויד, משוכנע כי הגדה המערבית מונחת בכיסו וכי תורו יגיע, ללא ספק. הנשיא אנוור אל-סאדאת עשה טעות חמורה כאשר הזכיר את שמו של המלך חוסיין בהסכם קאמפ-דייוויד והפך

הצבאי קלאובין, שאמר, כי המלחמה היא המשכה של הפוליטיקה בשיטות אחרות — הרי הסובייטים מתנהגים כאילו הפושר ליטיקה הינה המשכה של המלחמה בשיטות אחרות. דטאנט פירושו מלחמה שאינה מלחמה, שלום שאינו שלום. על כן המושג "ביטחון" הינו האילל החדש שהקימה ישראל כמיחצה, כחיץ וכמיכשול, מכילי הסכמים על משמעותו המדויקת או על הגדרתו שיתקבלו עלי ידיו ועל-ידי העולם כולו. בשבועות האחרונים האזין הנשיא אל-סאדאת לדבריהם של אישים יהודיים בע"ש שם עולמי, שהבהירו לו, כי מנחם